

Jämsän seudun pystykorvat ry. lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

Lausunnon antaja: Jämsän seudun pystykorvat ry

Lisätietoja: jspystykorvat@gmail.com

Viite: Lausuntopyyntö VN/36093/2024

Tiivistelmä

Jämsän seudun pystykorvat Ry pitää hallituksen esitysluonnosta metsästyslain 41 §:n muuttamisesta riittämättömänä. Muutos ei käytännössä tuo ratkaisevasti sellaista uutta lupaharkintaan, millä perusteella hallinto-oikeudet ratkaisisivat jatkossa päätöksiään eri tavalla kuin nykyään.

Keskeinen hallituksen esittämä muutos on, että lakiin kirjattaisiin poikkeuslupien päämääriä perusteltavan asetuksella ja hoitosuunnitelmissa. Päämääriä on kirjattu ja perusteltu asetuksien perustelumuistioissa ja hoitosuunnitelmissa tähänkin saakka. Korkein hallinto-oikeus (KHO) ja Euroopan unionin tuomioistuin (EUTI) eivät ole asetuksissa ja kannanhoitosuunnitelmissa esitettyjä perusteita pitäneet itsessään riittävänä, vaikka ovat suoraan kyseisiä perusteluja käsitelleet.

Ehdotettu lakimuutos esitetystä suppeudessaan ei siten merkittävästi lisää asetuksen merkitystä verrattuna aiemmin annettuihin asetuksiin, vaan kyse tulisi edelleen olemaan siitä, miten perusteellisesti (tieteellisesti ja teknisesti) päämäärät perusteltaisiin. Siis aivan kuten aiemminkin.

Kansallisia kannanhoitosuunnitelmia sekä asetusten perustelumuistiot on otettu lupaharkinnassa huomioon ja EU:n tuomioistuin on niiden merkityksen myös tunnustanut. Merkityksen lisääminen metsästyslakiin ei tilannetta muuta. Sitä vastoin nyt ehdotetun lakimuutoksen sanamuoto antaa Riistakeskukselle mahdollisuuden jatkossa jopa olla huomioimatta hoitosuunnitelmia.

Suotuisan suojelutason viitearvo on kirjattava lakiin suurpedoille.

Suotuisa suojelutaso tai suotuisaa suojelutasoa kohti pääseminen, tai ettei näitä vaaranneta, on ehdoton edellytys kannanhoidollisen metsästyksen toimeenpanemiselle.

Hallituksen esitysluonnos jättää suotuisan suojelutason viitearvon ministeriön asetuksella säädettäväksi tai jätettäväksi säätämättä. Tämä altistaa päätöksenteon epäpoliittisille muutoksille.

Jos suotuisan suojelutason viitearvoa ei ole määritelty, populaation hetkellinen pieneneminen saattaa muuttaa suotuisan suojelutason epäsuotuisaksi kannan kehityksen suunnan vuoksi, vaikka pienentynekin kannan koko olisi sinällään suotuisalla suojelutasolla. Näin voisi käydä huolimatta siitä, että todellisuudessa kanta ei olisi vaarassa heiketä kyseisen tason alle, sillä kannan verotus suunniteltaisiin vuosittain. Suojelun taso luultavasti tulkittaisiin hallinto-oikeuksissa epäsuotuisaksi pelkästään populaatiokoon suunnan takia kuusivuotiskauden ajaksi, jos luontodirektiivin lajiraportoinnissa näin olisi Euroopan komissiolle direktiivin vaatimusten mukaan raportoitu.

Lisäksi on syytä korostaa, että erityisesti suden suotuisa suojelutaso on ennen kaikkea poliittinen päätös, joka tulisi siksi säätää poliittisesti eduskunnan toimesta. Luonnonvarakeskuksen johdolla on kehitetty suotuisan suojelutason viitearvon luomiseen käytettävä työkalu, jolla poliittinen päätös on mahdollista muodostaa. Vastuu päätöksen tekemisestä on eduskunnalla.

Ehdotamme seuraavia suotuisan suojelutason viitearvojen kirjauksia lakiin:

Susi: 200

Ennakkopäätöksessä KHO 2020:29 150–180 susiyksilön kanta linjattiin olleen elinvoimainen. 150 sutta on siis lainvoimaisesti varmuudella elinvoimainen. Suotuisan suojelutason arvo on oltava korkeampi, kuin pienin elinvoimainen kanta. Kerroin sille, kuinka paljon suurempi, voidaan päättää poliittisesti. Suden suotuisan suojelun arvoksi saadaan 250 Luonnonvarakeskuksen viitearvotyökalulla, Luonnonvarakeskuksen ohjeita noudattaen. Työkalu on toteutettu niin, että Luonnonvarakeskuksen esittämistä vaihtoehtoista valitsemalla ja ohjeita noudattamalla työkalulla ei voi saada muodostettua direktiivin vastaista viitearvoa.

Karhu: 1500

Lukema asetetaan Suomen ympäristökeskuksen luontodirektiivin lajiraportoinnissa käyttämän suotuisan suojelutason populaation elinvoimaisuuden populaatiokoon arviointien perusteella.

Ilves: 1500

Lukema asetetaan kuten karhulla

Lakiin tulee lisäksi kirjata, että asetuksella säädetään, miten viitearvojen ylimenevää osaa verotetaan.

Asetuksella säädettyä ylimenevän osan verotus mahdollistaa joustavan metsästyksen alueellisten tiheyksien ja paikallisten tarpeiden mukaan ilman erillistä lakimuutosta.

“Ongelma tai tilanne johon on puututtava” lisättävä lakitekstiin

KHO on vaatinut, että 16 artiklan 1 kohdan poikkeus vaatii aina erityisen ongelman tai tilanteen, johon on puututtava. Tämän sanamuodon lisääminen lakiin olisi suoraviivaista. Erityistä ongelmaa tai tilannetta voisi sen jälkeen kuvata lain taustamuistiossa ja asetuksella alakohdittain, jonka jälkeen luvan myöntäjän ja hallinto-oikeuksien olisi helpompi tulkita poikkeamisella tavoiteltujen päämäärien lainmukaisuutta.

Luvan myöntäjän ei tule voida jättää hoitosuunnitelmaa huomiotta.

*“Lupaharkinnassa **voidaan ottaa** huomioon myös riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjen hoitoa koskevat hoitosuunnitelmat.”* muutetaan muotoon:

*Lupaharkinnassa **on otettava** huomioon myös riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjen hoitoa koskevat hoitosuunnitelmat.*

Valmistelumuistiossa perusteltavat asiat

“Eriytynen ongelma tai tilanne, johon on puututtava” on kuvattava valmistelumuistioon.

KHO vaatii 16 artiklan kohdan 1 ja siten myös kannanhoidollisen metsästyksen perusteeksi erityistä ongelmaa tai tilannetta johon on puututtava. Erityistä ongelmaa tai tilannetta ei ole direktiivissä eikä tuomioissa tai ohjeasiakirjassa määritelty

Luvanhakijan oikeuksien toteutuminen on varmistettava poikkeuslupamenettelyssä:

Luvanhakijan oikeuksia tai velvollisuuksia ei ole tarkoin määritelty lakiesityksessä.

Riistakeskus vaatii nykyään luvanhakijalta todistamisen päämäärästä ja päämäärän saavuttamisesta myös paikallisesti, mutta ei välttämättä silti ota luvanhakijan esittämää paikallista tietoa huomioon. Erityisesti petojen määrästä riistakeskus on päätöksissään ja oikeuskäsittelyissä todennut voivansa ottaa huomioon vain virallisten lähteiden tiedon. Tämä olisi ohjeistettava lain taustamuistiossa niin, että Riistakeskuksen on otettava lähtökohtaisesti huomioon luvanhakijan tuottama tieto. On luvanhakijan kannalta kestävämpi, jos hallinto-oikeus huomioi valituksia käsitellessään lähtökohtaisesti kaiken valittajan perustelun, mutta luvan myöntäjä ei huomioi hakemuksessa esitettyjä vastaavia perusteluita.

Valitus saattaa menestyä, vaikka jokin muu hakemuksessa esitetty peruste tai perusteet yhdessä olisivat valituksen kestäneet. Mikäli lakiteksti nyky muodossaan estää useamman perusteen käyttämisen yhtä aikaa, tulee myös lakiteksti muuttaa siltä osin, sillä KHO ei yhdessä perusteessa pitäytymistä direktiivin nojalla edellytä.